Модул 4 : Методологии за мониторинг и евалуација и имплементација

Сесија 1: Методи на истражување во евалуацијата на јавните политики - Преглед

Macedonian Evaluation Network
HEval Hrvatsko evaluacijsko društvo

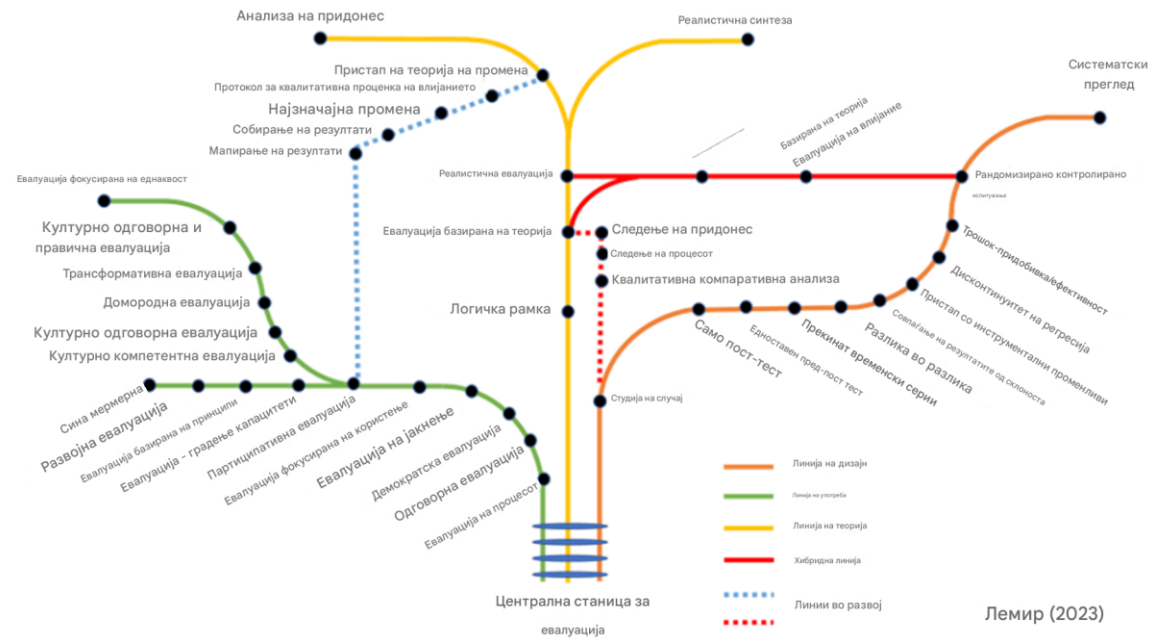
Содржина

- Евалуациски методи - вовед
- Квантитативни методи
- Квалитативни методи
- Мешани методи
- Главни пристапи кон евалуација на влијанија
- Партиципативна евалуација

Зошто е доказите се важни во креирањето политики

- **Политиката заснована на докази е концепт** во јавната политика кој се залага политичките одлуки да се темелат на, или да бидат под влијание на, строго утврдени објективни докази.
- Методологијата вклучува **сеопфатни методи на истражување**
- Клучни елементи на пристапот базиран на докази се добри **податоци, аналитички вештини и политичка поддршка** за користење на научни информации.
- Некои научници за политики се *откажаа* од употребата на терминот политика **заснована на докази**, усвојувајќи алтернативи како што е политика заснована на **информирани докази.**

Слика 2. Мапа на метрото за евалуација (последна верзија)

Евалуациски методи – вовед

- Евалуацијата на интервенциите користи различни методи за да се процени дизајнот, имплементацијата, резултатите и влијанијата на интервенциите.
- Овие методи генерално се поделени на **квантитативни** , **квалитативни** и **мешани методи** , во зависност од видот на податоците и статистичката обработка што се користат.
- Изборот на метод зависи од **природата на програмата** , **целите на евалуацијата** и **достапноста на податоците** .
- Во контекст на **евалуација на влијанието** , се користат два главни пристапа:
  а) **Евалуација базирана на теорија**
  б) **Евалуација на влијанието врз основа на контрафакти**
  Секој пристап може да вклучува различни методи објаснети на следните слајдови.

Дополнително читање : Кандкер С., Кулвал Г., Самад Х. (2010): Прирачник за квантитативни методи и практики за евалуација на влијанието , линк

Квантитативни Евалуациски Методи

Тие се фокусираат на **мерливи резултати** и се потпираат на **нумерички податоци** за да ги проценат резултатите.

Квантитативни методи

Квантитативните методи обично се делат на:

- Експериментални методи
- Квази-експериментални методи
- Описна статистичка анализа
- Однос на трошоци и придобивки и анализа на трошковна ефикасност

Квантитативни Евалуациски Методи

1а. Експериментални методи

- Учесниците се случајно распределени во групи кои биле предмет на интервенцијата (вклучени) и контролни групи кои не биле предмет на интервенцијата (неучесници).
- Обично се користи кога има многу голем број на вклупчени учесници (на пр. невработени лица, сиромашни луѓе итн.)

Пример : Тестирање на ефикасноста на нова програма за обука за мигранти преку споредување на резултатите од случајно избрани учесници и неучесници во програмата.

Методи : Рандомизирани контролни испитувања

Квантитативни Евалуациски Методи

1б. Квази-експериментални методи

- Тие се користат кога случајното распределување на учесниците во третманската и контролната група не е можно или соодветно.

Пример: Државата воведува програма за финансиски стимулации за мали претприемачи со цел зголемување на нивните приходи. Програмата не се спроведува во целата земја, туку само во одредени сектори.

- Во овој случај, едноставна споредба на компаниите што го добиле стимулот со оние што не го добиле би била пристрасна, бидејќи овие групи се разликуваат по карактеристики (географска локација, сектор, извозна ориентација, големина итн.).

Методи : Разлика во разликите, Усогласување на склоноста на резултатите, Дизајн на дисконтинуитет на регресија

Квантитативни Евалуациски Методи

1 в . Описна статистика:

- Користи статистички техники за анализа на трендови, корелации и шеми во податоците

Пример: Анализа на податоци од анкети за следење на промените во стапките на писменост пред и по програмата

1 ден . Анализа на трошоци и придобивки / анализа на трошоци и ефективност:

- Ја проценува економската ефикасност на програмата преку споредување на трошоците со придобивките или резултатите.

Пример: Проценка на трошоците по ученик кој постигнал основна писменост по завршувањето на образовната програма

Примена на експериментални методи во евалуацијата

Рандомизирани контролни испитувања

Пример: Евалуација на мерки за поттикнување на вработувањето на долгорочно невработени лица

Цел: да се споредат ефектите од различните мерки за вработување

Метод : Случајна распределба на 10.000 невработени лица во четири групи според можноста за користење мерки:

а) Стандардни мерки (контрола), б) Дополнително советување, в) Финансиски стимулации за самовработување, г) Комбинација од советување и финансиски стимулации

Евалуација:

- Мониторинг на сите корисници во текот на 18 месеци ;
- Анализа на индикаторите за вработеност, самовработување, примање социјални бенефиции.

Примена на квази-експериментални методи на пример за распределба на стимулации за мали и средни претпријатија

- **Интервенција :** Владата има обезбедено субвенции за мали и средни претпријатија , помеѓу 60 илјади и 1 милион евра
- **Цели од евалуација : Проценка на влијание** од субвенции за перформанси од мали и средни претпријатија
- **Применети методи :**
  - Разлика во разликите,
  - Усогласување на склоноста на резултатите,
  - Дизајн на дисконтинуитет на регресија

Разлика во разликите (англиски DiD)

- **DiD -** Ги споредува промените во трендовите пред и по интервенцијата помеѓу третираната и контролната група, при што контролната група е избрана на таков начин што ќе биде што е можно послична во однос на карактеристиките на третираната група.
- На пример, во случај на деловни стимулации:
  - Третманска група: компаниите примателите добија стимулација.
  - Контролна група: слични компании кои не добија стимулација.
- Период пред интервенција: Се мери нивото на приход на компаниите пред почетокот на програмата.
- Период по интервенцијата: Се мери нивото на приход на компаниите по спроведувањето на програмата.

Усогласување на склоноста на резултатите (англиски PSM)

- PSM ги споредува учесниците во интервенцијата и неучесниците со слични карактеристики за да го процени влијанието на интервенцијата.
- За секој испитаник се пресметува резултат на склоност - веројатноста за учество во програмата врз основа на карактеристики (на пр. големина на компанијата, година на основање, сектор, претходен приход).
- Од секоја компанија од експерименталната група (која го доби стимулот) се бара да ја каже најсличната компанија од контролната група (која не го добила стимулот) со иста или слична склоност.
- Се споредува разликата во приходот по програмата помеѓу спарените парови.

Дизајн на дисконтинуитет на регресија (англиски RDD)

- RDD користи прагови или ограничувања за прифатливост на програмата за да ги процени ефектите од програмата.
- На пример , Компаниите веднаш под и веднаш над прагот на приход (на пр. 499.000 евра наспроти 501.000 евра) се многу слични по сите карактеристики, освен што едната група добива стимулација, а другата не, поради административниот праг.
- Ова создава квази-случајна распределба, идеална за проценка на каузалноста.

Квалитативи Евалуациски Методи

1. **Интервјуа:**
   - Полуструктурирани или неструктурирани интервјуа со засегнатите страни да се соберат длабински увиди.

   Пример: Реализирање интервјуа со корисниците на програмата за истражување нивните перцепции од придобивките

2. **Фокус групи:**
   - Групни дискусии за истражување колективен искуство и ставови.

   Пример: Организирање фокус групи со членовите на заедницата да проценат задоволство со здравствена програма

3. **Студии на случај:**
   - Детално испитување на специфичен пример или програмска компонента.

   Пример: Евалуација на ефектите од имплементацијата на голем пилот-проект во областа на широкопојасен интернет.

4. **Методи на набљудување :**
   - Директно набљудување на програмската активност за разбирање на процесите и интеракциите во реално време

   Пример: Набљудување на однесувањето во училница со цел да се процени ефикасноста од предавањето на учителот

5. **Анализа на содржина на документи:**
   - Анализа на содржината на документи, извештаи и евиденции

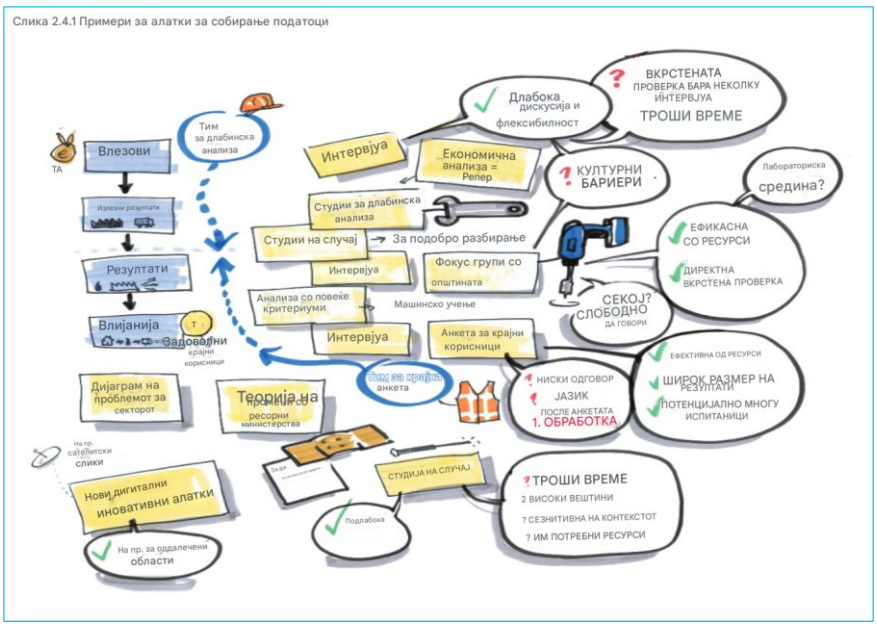
   Пример: Анализа на содржината на буџетот и анализа на содржината на националната стратегија за развој со цел да се процени усогласеноста на документот со клучните фискални и стратешки приоритети

*Методи за квалитативно истражување со фокус **на разбирање** на перцепциите, однесувањата и контекстуалните фактори преку ненумерички податоци.*

Критериуми	Квантитативни Методи	Квалитативни Методи
Цели	Мерење на влијанието, каузалноста, статистичка валидација на резултатите	Разбирање на процесите, перцепциите и контекстот
Вид на податок	Нумерички податоци (анкети, административни податоци, индикатори)	Текстуални податоци (интервјуа, фокус групи, набљудувања, документи)
Анализа	Статистичка анализа (DiD , PSM, RCT, обична регресиона анализа...)	Тематска анализа, наративна анализа, анализа на содржина
Генерализација	Можно е ако примерокот е репрезентативен	Тешко е да се генерализира, фокус на контекстот
Длабочина на разбирање	Фокус на големината на ефектот без разбирање зошто	Длабинско разбирање – двигатели, ограничувања, мотивации и кориснички искуства
Визуелизација на резултати	Табели, графикони, статистика	Наративи , матрици
Репликација	Високо – истиот дизајн може да се реплицира	Ниско – условено од контекст и толкување
Време и трошоци	Поефикасно за големи примероци, пониска цена по единица	Повеќе време за единицата, особено за теренска работа и обработка на податоци
Применливост за евалуација на влијанието .	Високо соодветен	Ограничено соодветност

Macedonian Evaluation Network

HEval Hrvatsko evaluacijsko društvo

Извор : Европска комисија 2024. Прирачник за евалуација

Евалуациски методи – мешан пристап

Мешаните методи комбинираат квалитативни и квантитативни техники за да обезбедат сеопфатна евалуација со искористување на силните страни на двата пристапа.

Клучни карактеристики:

- Собирање и анализа на квалитативни и квантитативни податоци
- Интеграција на наодите за да се обезбедат подлабоки увиди и да се одговорат и на прашањата „што“ и на прашањата „зошто“

Пример: Користење на затворени анкети (квантитативни) за мерење на стапките на итерација на STEM и интервјуа (квалитативни) за разбирање на предизвиците со кои се соочуваат учениците

Триангулација пристап

- Пристап што вклучува употреба на повеќе извори на податоци, методи, истражувања или теоретски перспективи за да се обезбеди посеопфатна и посигурна евалуација.
- Целта **на триангулацијата** е да се намали пристрасноста, да се зголеми валидноста на наодите и да се обезбеди дека резултатите од евалуацијата се што е можно пообјективни и поосновани со вклучување на различни гледишта.
- Потребни се повеќе ресурси и внимателно толкување.

Предности на триангулацијата во практиката на евалуација:

- Ги намалува потенцијалните пристрасности во анализата на податоци
- Овозможува анализа на феномените од повеќе агли, обезбедувајќи побогато и подетално разбирање на ситуацијата.
- Наодите полесно се прифаќаат ако истите резултати се појават преку различни методи и извори на податоци.

Пример за триангулација

Евалуација на Програмата за рурален развој која комбинира:

- Статистички податоци за приходите на домаќинствата пред и по програмата
- Интервјуа со корисници за промените во квалитетот на живот
- Административни податоци за договорени проекти
- Теренски посети за идентификување на видливи промени во руралната инфраструктура

Два главни пристапи во оценувањето на ефектите од интервенциите

Во пракса, постојат два главни пристапи за евалуација на ефектите од интервенцијата

1. Евалуација на влијанието базирана на теорија

Главно е фокусирана на прашањата дали и зошто интервенцијата била успешна. Пристапот ја користи теоријата на промените за да извлече заклучоци за тоа дали и како интервенцијата придонела за набљудуваните резултати.

2. Проценка на влијанието на контрафактите

Целта е емпириска проверка до кој степен утврдените промени можат да се припишат на самата интервенција. Користи квантитативни методи како што се Разлика во разликите DiD, и Усогласување на склоноста на резултатите, и обезбедува прилично високо ниво на точност во проценката на влијанието (под претпоставка дека рамката за евалуација е методолошки добро поставена).

Евалуација на влијанието базирана на теорија

Главни компоненти на евалуацијата базирана на теорија:

- **Развивање на теорија на промена:**
  Мапирање на очекуваните причинско-последични врски помеѓу програмските активности и посакуваните резултати, вклучувајќи ги и основните претпоставки.
- **Емпириско тестирање на претпоставки:**
  Евалуацијата вклучува собирање и анализа на податоци за да се провери дали теоретските претпоставки важат во пракса.
  Овој процес помага да се идентификува кои елементи од програмата функционираат како што е предвидено, а кои не.
- **Итеративно учење и адаптација:**
  Овој тип на евалуација не е еднократна вежба, туку континуиран процес што овозможува континуирано учење и прилагодување на програмата . Со редовно прегледување и ажурирање на Теоријата на промена врз основа на емпириски наоди, програмите можат да се прилагодат на променливите околности и да ја подобрат својата ефикасност.

Евалуација на влијанието базирана на теорија

Емпириско тестирање на претпоставки

Претпоставка од Теоријата на промени	Предложен метод за тестирање
Индустриските компании беа ограничени со кредитен рејтинг	Анализа на билансот на состојба + анкета
Поддршката доведе до модернизација	DiD (Difference-in-Differences) анализа на нивоата на инвестиции
Акциониот план беше добро осмислен	PSM - DiD за патенти / нови производи
Платите се зголемија по поддршката	Анализа на трендовите на платите на DiD
Нема истиснување на приватните инвестиции	Интервјуа со корисници и анализа на однесувањето на компанијата

Евалуација на ефектите од интервенцијата: Евалуација на влијанието на контра-фактите

- **Го мери влијанието на одредена интервенција врз учесниците и одговара на клучното прашање::**

Што ќе се случеше со целната група доколку интервенцијата не се случеше?“

- На пример, ако одредена група невработени лица помине низ интервенција (како што е учество во образовна програма), оваа анализа го одредува статусот на групата по интервенцијата (на пр., дали вработеноста се зголемила) и потоа ја споредува со невработени лица со слични карактеристики кои не учествувале во интервенцијата. Ова води до заклучоци за ефектите од интервенцијата.
- Затоа, контрафактичка анализа вклучува избор на **третманска група** (групата која учествувала во интервенцијата) и **контролна група** (групата која не учествувала, но не се разликува значително од третманската група по карактеристики кои би можеле да влијаат на исходот од интервенцијата).
- Процесот на споредување на овие две групи обично се базира на метод на споредување, каде што единиците од третманската група се спаруваат со слични единици од контролната група врз основа на одредени карактеристики.

Пристап за евалуација на влијанието

Евалуациски пристап	Клучно прашање	Потребни податоци	Предност	Недостаток
Евалуација базирана на теорија	Зошто и како интервенцијата влијаеше врз забележаните промени?	Квалитативни и/или квантитативни податоци за процесот на имплементација, резултатите и контекстот	Овозможува разбирање на механизмите зад промените; корисно дури и кога не се достапни контрафактички податоци	Помалку погодни за прецизно мерење на нето ефектите
Проценка на влијанието на контрафактите	Што ќе се случеше доколку не беше интервенцијата?	Квантитативни податоци за корисниците и споредлива контролна група	Овозможува веродостојна проценка на нето ефектите од интервенцијата	Потребни се висококвалитетни податоци и робусни статистички методи; не е секогаш изводливо

Партиципативна евалуација

Пристап каде што засегнатите страни (на пр. корисници, членови на заедницата, персонал на програмата, локални власти) се активно вклучени во **дизајнирањето, собирањето податоци, анализата и користењето** на наодите од евалуацијата.

Го менува традиционалниот модел на евалуација од горе надолу кон модел што ги цени локалното **знаење, сопственоста и соработката** . Наместо да бидат само субјекти на истражување, засегнатите страни стануваат **ко-евалуатори**.

Предности :

- **Ги зајакнува** локални актери
- Гради **доверба** и **одговорност**
- Ја подобрува **релевантноста** и **употребата** на наодите
- Добива **богати квалитативни** податоци и локално **знаење**

Предизвици:

- **Вложува време и ресурси**
- Потребно е вешто фасилитирање.
- Ризик од **нерамнотежа на моќта** што влијае на тоа чиј глас се слуша.
- Може да биде тешко да се обезбеди **строгост**, ако не е добро испланирано.

Партиципативна евалуација – клучни чекори

Ко-дизајнирање на евалуацијата:

- Заинтересираните страни помагаат при дефинирање на евалуациските прашања, индикаторите за успех и методите
- Ова обезбедува евалуацијата да ги одразува прашањата што се најважни за засегнатите страни.

Собирање податоци од страна на учесниците:

- Корисниците или локалните актери може да помогнат во спроведување на интервјуа, фокус групи или анкети
- Често се користат алатки како што се мапирање на заедницата, раскажување приказни или фото-глас (photo-voice).

Заедничка анализа

- Резултатите се дискутираат на партиципативни работилници со цел заедничка интерпретација на наодите
- Ова поттикнува заедничко разбирање и ги охрабрува учесниците да размислуваат за сопствените искуства.

Повратни информации и донесување одлуки

- Наодите се презентираат во достапен и разбирлив формат
- Заинтересираните страни ги користат резултатите за да направат прилагодувања, да застапуваат одредени промени или заеднички да креираат идни интервенции.